

praišče, meso in konje, pa tudi zahteve jugoslovanske vlade o spremembah carine za industrijske produkte. Stališče avstrijske delegacije je bilo, tako je rekel minister Schürff, določeno po tretji carinski noveli (novem zakonu), ki hoče zaščititi domače poljedelstvo.

Pogajanja za trgovinsko pogodbo med Avstrijo in našo državo so važna, ker je znašal celokupni uvoz Avstrije v Jugoslavijo 1533 milijonov dinarjev, celokupni izvoz Jugoslavije v Avstrijo pa 1609 milijonov dinarjev. Pri uvozu Avstrije v Jugoslavijo je s sedanjo pogodbo kritih 775 milijonov dinarjev, pri jugoslovanskem izvozu v Avstrijo pa 876 milijonov. Te številke bi se, ako bi se obojestranske zahteve izpolnile, bistveno spremenile. Če bi Avstrija sprejela vse jugoslovanske zahteve ter tako prenehal izvoz industrijskih pridelkov iz Avstrije, bi avstrijsko gospodarstvo pri izvozu izgubilo 311 milijonov dinarjev, Jugoslavija pa bi pri izvozu agrarnih pridelkov v Avstrijo izgubila 395 milijonov. Pri pogajanjih gre za to, da bi se primanjkljaj pri izvozu na obeh straneh zmanjšal.

Pogajanja se bodo najbrž tekom tega meseca nadaljevala na Dunaju. To tedaj bo avstrijska vlada ostala v živah nem stiku s pristojnimi gospodarskimi zbornicami in z industrijo, da bo za nadaljna pogajanja oborožena in krita. Kar se tiče možnosti rešitve teh pogajanj, je minister dr. Schürff izjavil, da so tri možnosti: 1. ohranitev sedanjega stanja; 2. sporazumna nova ureditev trgovinskih odnosov s povišanjem carin; 3. odpoved trgovinske pogodbe. Avstrija upa, da se bo uresničila druga možnost, da bo torej prišlo do sporazumne nove ureditve trgovinskih odnosov.

Radič + Pribičević.

Štejevanje Radič + Pribičević pred letom, da celo še pred dvema mesecema ne bi dalo radi prevelikega, naravnost sovražnega nasprotstva med njima nobenega rezultata. Danes pa Radič + Pribičević = kmetška demokracija. Da se danes dasta Radič in Pribičević politično štejevanje, je posledica njene slabosti in osamljenosti. Ker jih nihče ne upošteva ter sprejeti v vladu, sta se združila in zvezala med seboj, da bi izsilila tako upoštevanje. Kmetška demokracija je samo firma, ki bi naj privlačila druge. Ako bi se kompaniji razširili ali spremenili, bi bil Radič za to, da se firma kmetška demokracija opusti in zameni z drugo. V sredo, pred Marijinim praznikom, je Radič dal novinarjem v Beogradu izjavo, v kateri je med drugim omenil tudi srbske zemljoradnike (kmete). O njih je rekel: »Pri srbskih zemljoradnikih je danes tako razpoloženje, da bi mogli stopiti v naš klub, a ne v kmetško-demokratsko zvezo. V sled tega bi se spremenil naslov ter se glasil: narodna kmetška stranka«. Radič je torej pripravljen opustiti firmo: Kmetška demokracija ter jo zameniti s firmo: Narodna kmetška stranka.

Ta Radičeva izjava je nov dokaz za ono edino stalno črto v Radičevem značaju, in ta je nestalnost in spremenljivost. Radič je sposoben, da spremeni svoje mišljenje in zato tudi svoje politične zveze ne samo vsako leto, marveč vsak mesec, vsak teden, vsak dan. Ako bi mu radikali danes ponudili sprejem v vladu, bi opustil svojo sedanjo politično zvezo, ki jo imenuje kmetško demokracijo, opustil bi vse kombinacije in račune z Davidovičem in Marinkovičem ter zasedel ponujeni mu ministrski stolček, na katerem je sedel v družbi z radikali skoro dve leti.

Za Pribičevića je kmetška demokracija, katero predstavlja v zvezi z Radičem, sredstvo ne toliko za to, da bi se dokopal do vlade, česar sam ne pričakuje, marveč predvsem za to, da popravi svoj politični položaj med hrvatskim in slovenskim narodom, med katerim je vsled svoje nedemokratske in nasilne centralistične politike izgubil vse zaupanje. Ako se Pribičević danes poljubuje z Radičem, pričakuje, da mu bodo ti politični poljubi prinesli ljubezen hrvatskega kmetškega ljudstva. Pa tudi v tem se vara.

Radič-Pribičevićeva firma kmetške demokracije je torej nesolidna in preračunjena na možnost politične preva-

se je priklonil s fino ironijo Hata Jyrosi, — toda v slučaju japonsko-ameriške vojne bi v Ameriki čez pet minut po izbruhu vojne ne bilo enega edinega človeka, ki bi lahko poslal na smrtno pot tiste z magnetičnimi valovi regulirane morilne pline. Opozoriti vas moram, spoštovani gospodje, na sledeče: Japonska lahko vrže v Ameriko tako neizrekljivo močno električno streljo, ki bi v trenutku uničila ves kontinent in bi ga tudi lahko pogreznila v morje obenem s tistim gotovim plinskim regulatorom in vso oblastjo ... Ali mi verjamate, gospodje?

Zastopniki narodov so ga otoplo poslušali. Rumeni obraz Hata Jyrosija se je mrzlo smejal zboru ko kak Budov kip.

— Izjaviti pa tudi moram, da japonski narod, saj je njegova kultura starejša in bolj človeška, ko kultura bele rase, ne bo zlorabljal one izjemne moči, ki mikado polaga v roke hegemonijo narodov sveta in vseh morij. Japonska je v tem trenutku gospodar sveta, toda zvesto bo služila osrečujočim interesom človeštva, dokler ne bo videla sovražnega kljubovanja nasproti svojim pravicam in poštenim namenom. Prvi pogoj Japonske je, da dajo Zedinjene države primerno zadoščenje. Le na tej podlagi moremo razpravljati dalje ...

Mr. Smoling je nervozno vstal.

— Razpravo moramo nadaljevati le v slučaju, da cesarska vlada zasede električni stroj mr. Mutsuhito Dsain in imda popolno garancijo, da se katastrofalni napad, ki je uničil San-Francisko, ne ponovi, dokler se razprava na medsebojno zadovoljstvo obeh držav ne zaključi. Iz tega kar se je zgodilo upravičeno smelo sklepamo, da če dotičnik, ki je ono orožje ustvaril in ga samovoljno v osebne smotre porabil, meni, da stoji izven človeštva, — streljo svojega električnega stroja svojevoljno zopet lahko uporabi nasproti drugemu narodu. Zato pozivam spoštovano zastopstvo japonske cesarske vlade, naj prevdarijo važnost moje prošnje za ozirom na človeštvo in naj takoj storijo potrebne korake, da se orožje, ki nikakor ne spada v krog modernega kulturnega svetovnega življenja, zasede ...

V zboru je zašumelo odobravanje. Japonci so nepremično sedeli na svojih prostorih. Rumene sfinge. Predsednik lord Brandbury se je obrnil proti Hata Jyrosu:

— Gospod, vi ste v imenu vlade izjavili, da se je zgo-

re. Zategadelj tudi ne bo imela uspeha. Glavna nosilca te firme nista nikdar bila sposobna za pozitivno graditeljsko državno delo v demokracičnem smislu. Vedno sta bila politika fraze, strasti in hujškanja. V tem pravcu se tudi giblje delo te takozvane kmetške demokracije v beogradskem parlamentu. To delo se kaže v številnih nujnih predlogih, s katerimi se trati dragoceni čas ter se zastavlja pot potrebnim zakonom na gospodarskem in upravnem polju, izraža pa se najkrepkeje v brezprimernem zmerjanju in psovanju, v katerem je Radič dosegel višino. Takšno je Radičevo delo v parlamentu. S takšnimi uspehi se more ponašati kmetška demokracija v narodni skupščini.

Da bomo nasprotnike poznali.

Narodni izdajalci!

Demokrati mislijo, da so že izvršili vso narodno dolžnost, ko so ustanovili Orjuno, ki se pretepa — za narod, maže hiše in trga napise celo na demokratski tiskarni v Mariboru. Zato se po trgih vežejo z Nemci kot v Konjicah, v Slov. Bistrici itd. To so ti strici, ti demokrati! Ne bo dolgo, ko jih boste pa slišali, da smo mi narodni izdajalci, če Nemci glasujejo kje z nami! Hinavci!

Demokratsko občinsko gospodarstvo pred sodiščem!

V Mariboru so imeli demokrati mestno hranilnico v popolni oblasti. Pa so tako delali, da jih je veliki župan razgnal in imenoval gerenta, ki je pa »delo« demokratov izročil sodniji v preiskavo. Lepi gospodarji, ti demokrati!

Delavski denar za advokatske pisarne.

Mariborski socijalisti so sklenili, da bodo delavski denar, ki so ga izželi iz delavskih žepov, uporabili za to, da bodo — demokratskim advokatom sezidali palačo za pisarne in stanovanja!

Delavci — v barake!

Socijalista Bahun in Eržen sta v občinskem svetu v Mariboru zahtevala, da naj mestna občina zida — barake za delavce. Naša stranka pa pravi, da mora tudi delavec stanovati v hišah in ne v barakah! Socijalisti pač hočejo, da so delavci — nesrečni in nezadovoljni, ker samo takrat njim pšenica gre v klasje.

Boga ni ...

je zavpil nosilec socijalistične liste v Mariboru Eržen na občinski seji dne 7. decembra t. l. Sam je odpadel od kat. Cerkve in je organiziran brezverec, zato ni čuda, da tako govori. Čudno je le to, da naše delavske družine, ki so po večini še verne, sledijo takemu človeku. Socijalisti so najhujši bojovníki za vladno brezverskega kapitalizma nad delavcem, ki si tako v svoji zaslepljenosti sami pletejo bič, ki jih tepe!

Državna politika.

V NAŠI DRŽAVI.

Davidovič pri kralju. Na večkratno lastno prošnjo je bil Davidovič sprejet pri kralju. Seveda so mnogi mislili, da se bo iz tega obiska kar naenkrat izcimila nova vlada.

Radič sestavlja novo vladu! Seveda v opoziciji! Toda po njegovem sploh ne bo več opozicije. On bo tako vladu spravil vkup, da bodo vse stranke v vladi, vsa opozicija bo — eden poslanec in to je socijalist Petejan. Našo stranko pusti v vladi, češ, da Slovenci so potrebni, ker delajo. Ves svet se že smeji temu politiku.

Finančni minister je bolan in ima dva meseca dopusta. Nekateri pravijo, da je to politična bolezen, ker mu celo že vladne stranke izpreminjajo proračun.

dilo uničenje San-Franciska brez vednosti in volje Japonske, iz česar naravno sledi, da se japonska vlada ne istoveti z onim človekom, ki je v zaslepljenosti s povzročitvijo grozne katastrofe v San-Francisku izvršil uboj množice. Prosim vas, intervenirajte pri vladi, da se upravičeni želji Zedinjenih držav — že tudi v interesu povojnega uspeha naše razprave — takoj zadosti ...

V tem trenutku je vstopil brzojavni uradnik v Dreadnought in je mr. Smolingu predal radiobrzjav Zedinjenih držav. Vodja ameriške delegacije je obledelo skočil z mesta.

— Japonci zopet preti, da v osemindesetih urah uniči San-Francisko, Chicago, Filadelfijo in New-Jork ... Prosim, da se električni stroj takoj zasede!

Nastala je panika. Predsednik je z zvonjenjem pomiril krik.

— Mr. Hata Jyrosi, kaj pravite k temu?

Člani japonske delegacije so se spogledali.

— Naj bo, — je mirno priklimal Hata Jyrosi. — Ukažem, da se zasede ...

XVIII.

— Gostje so prišli, — je javila Breskev.

— Kdo so?

— G. Češplja, ...

V sobo je vstopil možak v sivi uniformi. G. Češplja, policijski šef. Za njim dva redarja. Roke so jim spoštljivo visele na kolena in so se s spoštljivim in finim smehom globoko priklanjali. Mutsuhito Dsain je osupnil, a je ravnotako vrnil prijazno pozdrav.

Neskončno me veseli, da vas morem v vašem domu pozdraviti, se je še bolj prijazno priklonil g. Sliva. — Pozdravljam vas kot enega največjih sinov Vzhajajočega solca ...

In redarja sta za njim momljala poklon.

— Danes jutraj, ko se je nad črešnjem cvetjem razlil solnčni žarek, sem se srečno zbudil, ker sem mislil na to, da bom danes iz oči v oči videl največjega sina Dai Nipona, ki ga le še mikado prekaša po veličini in oblasti — se je priklonil tako globoko, da bi se skoraj prekucnil. — In ko sem končal jutranjo molitev ...

Mutsuhito Dsain je naježil obrvi.

Odsek za zunanjo politiko se bo ustanovil. To je bila stalna zahteva dr. Korošca, da bo tako narodna skupščina vršila kontrolo nad diplomati in njihovim delom!

Velika vohunska afera je prišla pred sodnijo v Skoplju. Macedonski dijaki so bili v zvezi z macedonskim odborom na Dunaju in so zanj vohunili. Mlade dijake zagovarjajo znameniti advokati, da bi jih rešili stroge kazni, ki so določene za vohune. — Je pa v Macedoniji res neko posebno stanje, ki si ga mi v naših razmerah težko predstavljamo. Nezadovoljstvo ljudstva je veliko, gotovo tudi po krivdi policije, ki tuintam prekorači svoj delokrog in izrablja oblast. Vlada je sklenila tudi temu napraviti konec in razmere v Macedoniji urediti.

Oblastne skupščine zborujejo te dni in prirejajo proračune v smislu vladnega načela. Mariborska skupščina se sestane dne 19. decembra in bo obravnavala proračun za leto 1928-29.

Vesel dogodek v kraljevi hiši. V januarju pričakujejo v kraljevi hiši vesel dogodek: rojstvo drugega otroka.

V DRUGIH DRŽAVAH.

Kako je v Albaniji? Vedno bolj se kaže v Albaniji razlika med dvema skupinama. Ena je za Italijo, ena pa za Jugoslavijo, oziroma za neodvisnost in za prijateljske odnose z Jugoslavijo. Zanimivo pa je, da je v Albaniji vedno več albanskih komitašev in da se Albanija pritožuje, da jo naši komitaši napadajo. Zastonj brenči ta albanski brenčelj, Jugoslavija je previdna dovolj, da se za tako igralkanje ne zmeni.

Poljska in Litva se še nista pobotali. Je Poljska malo predaleč šla in je pripravljala prevrat na Litvanskem, da bi potem lahko posredovala, to je: deželo zasedla. Holandski zunanji minister bo poskusil doseči sporazum.

Mussolini se hlina in sicer to pot Franciji. Pred kratkim je bil v celi Italiji še tak odpor proti Franciji, zdaj pa naenkrat je sprožil Mussolini misel, da se hoče osebno porazgovoriti s francoskim zunanjim ministrom. Listi so že dan sestanka napovedali. Francija pa je to hinavstvo odklonila in Mussolini se zastonj hlina, le svoj poraz je s tem priznal.

Rumunija se pomirja. Vlada je dobila veliko večino. Kraljici, ki se je vmešavala v politiko, je poslala opozicijsko pismo, naj to opusti, če hoče dobro! — So pa obrnili vso pozornost naroda na nekaj drugega. Začeli so preganjati Jude in Madžare. S tem je spravila vlada spor za prestol za nekaj časa z dnevnega reda.

Avstrija in Nemčija sta — eno! Četudi se Avstrija ne sme še prikloniti Nemčiji, vendar se to vstrajno pripravljajo. Razni zakoni, carinska načela, celo ustroj vojske in policije ter vse uprave, še uniforma je že ista. Tako bodo Nemci to stvar na tihem izpeljali in bo nekega dne prišlo presenečenje, da bomo imeli — Nemčijo za soseda. Ako se naši diplomati ne bodo potrudili, se bo težko doseglo, da se državna meja na Koroškem postavi do skrajnih mej slovenskega ozemlja.

Rusija je pravzaprav za nas skrivnost, ker vsak teden pridejo popolnoma si nasprotujoča poročila. Enkrat je že Trocky začel z revolucijo, drugič je propadel popolnoma. Litvinov in njegov nastop na razorožitvenem zboru v Zenevi bo še najbolj zanesljivo znamenje, ki kaže, da gre Rusija nazaj od boljševizma k rednim razmeram. Celu z Anglijo se bo pobotala. Saj je to dobro tudi za nas!

Kaj je novega?

Nekaj mariborskih novic. Po Mariboru govori vse o občinskih volitvah, ki se bodo vršile v nedeljo 18. dec. SLS upa z vso gotovostjo, da bo radi dosedanjega uspešnega dela pri občini tudi pri teh volitvah odrezala dobro. — Mariborčani so veseli, ker jim je spravila mestna občina tramvaj z avtomobili, ki je prevažajo staro in mlado po mestu. Ti osebni avtomobili so vedno natlačeno polni. —

— S čim vam lahko poostrežem? — je vprašal suhoparno.

... sem zahvalil velikega boga, ki čuva japonsko cesarstvo in ga brani pred sovražnim napadom in zoper bolezní, da, zahvalil ...

— Toda zakaj? — se je vzbudil v znanstveniku sum.

— Da danes lahko govorim z velikim duhom dežele cvetja ...

— In kaj hočete?

... ker tudi tega nisem vreden, da bi vam poljubil nohte, — se je smejal policijski šef rumeno, skoraj brezdušno. — Zelo veliko odklovanje je za mene, da vam navaden policijski šef smem izročiti odlok japonske vlade.

Oba redarja sta se naglo priklonila, drobno stopicala in stopila na stran, ko da ne moreta vzdržati pogleda velikega duha. Dve majhni, sivi miši. Poosebljena ponižnost in pozornost.

— Kak odlok? — je vprašal Mutsuhito Dsain rezko, medtem pa se je uslužno priklanjal pred g. Češpljo.

Policijski šef je škrlatil na fulminoid.

— Da, takoj povem, — ga je gledal z globokim spoštovanjem. — samo čakam, da se duša vzbudi iz veselja ...

V ozadju je zaškrpala stena.

— Gospodu povem! — je protestiralo za steno dekletce.

— Tako dolgo ne smete vstopiti.

— Kaj je to? — se je obrnil nazaj znanstvenik. — Kdo so oni?

— Moji ljudje, — se je priklanjala g. Češplja. — O, vi neotesani psi ...

Pod stensko odprtino so vstopili trije redarji, globoko so se priklanjali, potem pa so se po vojaško vzravnali in se brez besede postavili k električnemu stroju.

— Kaj hočete? — je zakričal nad njimi znanstvenik.

— Čuvajte električni stroj, — se je priklanjala gospod Češplja.

— Na čigavo povelje? — je vzplamtel Mutsuhito Dsain. — In kaj je to? Kako upate vdreti v mojo hišo, ko moje dekletke pravi, da ni dovoljeno? Marš ven!

Petorica redarjev je pribito stala poleg stroja. Niti ganili se niso, le policijski šef se je neprestano smejal in priklanjal.

Dalje prihodnjšč.